

Največji slovenski dnevnik

v Združenih državah.

Velja za vse leto \$5.00
 Za pol leta 3.00
 Za New York celo leto 6.00
 Za inozemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily

in the United States.

Issued every day except Sundays
 and legal holidays.

75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 122. — ŠTEV. 122.

NEW YORK, MONDAY, MAY 24, 1920. — PONDELJEK, 24. MAJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

LASTNI PRISTAŠI ZAVRATNO UMRILI CARRANZO

RAZVEN CARRANZE JE PADLO TUDI 56 NADALJNIH, KI SO SE NAHAJALI V SPREMSTVU ODSAVLJENEGA PREDSEDNIKA. — MASAKRIRANJE JE UKAZAL GENERAL HERRERO. POROČA GENERAL ALVARO OBREGON.

Mexico City, Mehika, 23. maja. — V brzjavki, ki je dospela v tujakšnji glavni stan ob desetih večer, se potrjuje vest o smrti Venustiana Carranza, njegovih šestih tovarišev ter nadaljnjih 50 ljudi, ki so se nahajali v njegovem spremstvu.

Glavna dejstva so, da je bil Carranza ubit pri Tlaxcalantongo, pri napadu, katerega je vodil general Rudolfo Herrero, prejšnji zvezni častnik, pripadajoč silam generala Mariela, ki je spremljal Carranza v njegovem begu iz glavnega stana.

Imenovali smo komitej, sestavljen iz dveh visokih častnikov in dveh odličnih odvetočnikov, ki bo odšel takoj na mesto, kjer je bil Carranza ubit ter bo sporočil vse posameznosti.

Truplo prejšnjega predsednika Carranza bo dospelo v glavno mesto ponoči ob sedmih ter bo izročeno družini prejšnjega predsednika soglasno z njeno željo.

Ob številnih prilikah se je ponudilo vsakovrstna jamstva Carranza, da bi zapustil vojno ozemlje, a on ni hotel sprejeti teh predlogov.

Mexico City, Mehika, 22. maja. — Venustiano Carranza, pobežli predsednik Mehike, je bil umorjen od svojih lastnih čet. Poroča se, da je bilo ubitih tudi šest njegovih spremljevalcev, ki so pobežili z njim dne 6. maja ter se skrivali s svojim voditeljem v gorah Puebla.

Še vedno vlada precej negotovosti glede spremljevalcev Carranza, ki so bili istokot ubiti. Domneva se, da so bili to general Francisco Murguía, general Francisco Urquiza, vojni in mornariški podtajnik; Luis Cabrera, zakladniški tajnik ter njegov brat Alfonso Cabrera; Manuel Berlanga, tajnik za notranje zadeve in general Pilar Sanchez.

Glavni stan generala Obregona je objavil, da je bil Carranza ubit ob 1. ponoči od srede na četrtek od čet, katere je vodil general Herrero, ki je prej pripadal četam generala Mariel. Mariel je spremljal Carranza na begu, a zadnji teden je zapustil svojega poveljnika ter se pridružil upornikom.

Poročila, ki so dospela danes zjutraj semkaj, pravijo, da so na varnem nadaljni spremljevalci Carranza, med njimi tudi Ignacij Bonillas, prejšnji mehiški poslanik v Združenih državah.

Vlak je bil odpeljan v bližino Beristain, na najbližjo železniško postajo, da prevede trupla umorjenega predsednika in njegovih spremljevalcev v glavno mesto.

Soročniki Carranza so dobili dovoljenje, da privatno pokopljejo truplo padlega predsednika. Med temi sta tudi njegovi hčerki, Julija in Virginia in zadnja je žena generala Aguilarja.

Venustiano Carranza, ki je bil znan kot molčeč dijak radi svoje zamišljene narave, čeprav je imel v zadnjih letih kaj malo pri- like udajati se svojim najbolj priljubljenim študijem, je bil sin bogatih, izobraženih staršev, ki so zasledovali svoj izvir nazaj v dnu na Špancem, ko ni še noben človek ničesar vedel o Mehiki.

Rodil se je v Cuatro Ciénegas, v državi Coahuila, dne 30. decembra leta 1859. Vsed tega je bil v času svoje smrti star šestdeset let in v zadnjih sedemindvajset let je porabil za to, da se je boril z orožjem v roki, dokler se ni dvignil na stališče prvega načelnika in pozneje predsednika republike, katere je ljubil.

Kljub dejstvu, da je pripadal aristokraciji in krogom Mehike, kojih omalovaževanje plemov ter domačih Indijancev ter okrutno postopanje z njimi je predstavljalo glavni znak tega razreda, se je Venustiano Carranza kmalu izkazal idealistom kot jih je malo rajši v prostorni deželi, ki leži južno od Rio Grande.

Vzgojen na vseučiliščih države Coahuila in v Mexico City, si je pridobil mladi Carranza širše življensko obzorje. Še predno se je posvetil študiju prava. Intenzivnost, ki je postala v njegovem poznejšem življenju njegov glavni znak in s katero se je poglobil v vsako stvar, ki ga je zanimala, je imela za posledico oslabiljenje oči, vsled katerega se ni mogel posvetiti dejanskemu izvršenju poklica, za katerega se je bil pripravil.

Umaknil se je na svojo haciendo ali veleposestvo in skozi več kot deset let je živel tam mirno življenje učenjaka, obdan od svojih prijateljev, knjig in naroda, katerega je cenil. Čeprav pa je bila ta doba njegovega življenja manj aktivna kot katerakoli druga, je bilo vendar ob tem času, ko so se kristalizirale njegove liberalne ideje in ambicije, tikajoče se mehiškega naroda in republike.

Moč njegovega prepričanja, da spravi ekstravagančni način vlade in življenja vladajočega razreda v onem času narod v pogubo, se je pokazala, ko se je leta 1893, v starosti 34 let, vrge v prvo iz cele serije revolucij, ki so dovedle do strmoglavljenja Porfirija Diaza. Diaz je nudil Mehiki

"SUSQUEHANNA" NE ODPLUJE

Za potovanje v stero domovino so se pojavile zopet nove težkosti. V Franciji je velika stavka, vsled česar francoski parniki, na katerih je navadno potovalo največ naših rojakov, ne vozijo. Kadar bo ta stavka končana in se bo zopet pričel redni potniški promet, bomo naznanili v "Glas Naroda".

Vsed te stavke je za Jugoslovane odprta samo Cosulich proga, katere parniki vozijo v Trst. Pa tudi tu so se pojavile ovire: parnik "Susquehanna", ki bi bil imel odpluti 12. maja, je zopet prekličen, tako da od parnika "Argentina", ki odpluje 5. junija, pa do parnika "President Wilson", ki odpluje 8. julija, nimamo na razpolago nobenega parnika.

Oni rojaki, katerim smo sporočili, da smo za nje preskrbeli prostore na "Susquehamni", naj tedaj ne pridejo v New York v juniju, kakor jim je bilo naročeno, temveč šele okoli 4. julija, ker smo jih vpisali za parnik "President Wilson".

Vsem onim pa, ki so bili namenjeni v kratkem odpotovati v Jugoslavijo, svetujemo, da ostanejo na svojih mestih in pri svojem delu, dokler ne bomo v našem listu sporočili, da so se razmere kaj izboljšale in je potovanje zopet odprto.

Frank Sakser.

Carranza, katerega so ubili njegovi lastni pristaši.

skozi 34 let sorazmerno solidno in pošteno vlado, a vzemirjenje obu božanih peonov, ki so si na vse načine prizadevali, da ostanejo na površju, je hitro raslo radi krivic in nepoštenosti prijateljev starega Diaza, katere je slednji postavil na čelo vladi v različnih državah.

Garza Galan, governor države Coahuila, je bil prav posebno nepriljubljen pri narodu. Ko ga je konec prvega termina Diaz na novo imenoval, je vprizoril Carranza s tolpo pristašev ustajajo proti predsedniku. Ta ustaja je bila uspešna kot so bila vsa njegova ostala vojska podjetja do zadnjega in usodepolnega.

Njegov nenadni pojav na polju politike je prisilil pridnega in domojubnega moža, da je sprejel mesto župana v svojem domačem mestu. Iz tega mesta je prišel v zakonodajno in končno v senat. V senatu si je s svojimi liberalnimi nazori in s svojim odporom proti vladajočemu razredu, ki je nesramno izkoriščal ubogi narod, kmalu nakopal srd Porfirija Diaza.

Ko je vsled tega Francisco Madero dvignil prapor revolucije, se mu je pridružil ta rojeni učenjak, kajti vsled okoliščin je bil prisiljen služiti kot vojak. Ko se je revolucija Madera posrečila, je bil Carranza imenovan vojni tajnikom v njegovem kabinetu. Bilo je ob tem času, ko je prvokrat obiskal Združene države, v namenu, da prouči ameriške administrativne vzgoje v vlad in vzgoji. Obiskal je New York, Boston in Philadelphijo.

Umor Madera in usurpiranje sile od strani generala Victoriana Huerta je imelo za posledico nadaljnjo serijo bojev, tekmo katerih so se borile nasprotujoče si stranke za vrhovno kontolo. Carranza je bil governor države Coahuila. Sklicel je zakonodajo ter zahteval, naj država odkloni Huerta. Deležen je bil navdušene podpore in kmalu so se mu pridružile tudi druge države.

Potekla pa so tri leta neprestanega vojevanja, uspehov in porazov, predno je dosegel Carranza cilj svojih najvišjih ambicij, da namreč združi Mehiko ter jo opresti uplivom grafta in bogatega postopaštva, kar je predstavljalo cilj njegovega življenja od mladih nog naprej. Njegove sanje so bile predstavljene v dejstvo, ko so Združene države z latinsko-ameriški republikami vred priznale vlado Carranza kot de facto vlado Mehike.

Od onega časa naprej je bila Mehika, kljub neredom, katere je povzročala romantična, a obenem pustolovska figura Pancho Ville, deležna trenutnega miru in pro-

BOJI MED POLJAKI IN BOLJŠEVIKI

Poljaki so baje zavrtili v teku 24 ur devet boljševiskih napadov. — Boljševiki poročajo o zmagah.

Varšava, Poljska, 22. maja. — Soglasno s poljskim oficijelnim obvestilom so poljske čete zavrtili devet boljševiskih napadov v teku 24 ur na fronti 140 kilometrov. V poročilu se glasi nadalje:

— Boljševiki si na vse načine prizadevajo, da bi prebili poljsko fronto. Boji so bili prav posebno ostri ob gorenji Berezini, kjer boljševiski še niso prekorali reke.

Boljševiki so se polastili Poloka, važnega železniškega križišča ter skušajo potisniti naprej v zapadni smeri ob reki ter močvirnatem ozemlju, ki se širi v ondnotni okolici.

London, Anglija, 22. maja. — Boljševiška ofenziva proti Poljakom ob skoro celem severnem delu fronte v pokrajini reke Berezine gre neovirano naprej kot se glasi v oficijelnih sporočilih, ki se prišla brezčimno brzjavimskim iz Moskve. V teh se glasi:

— V smeri Molodehno so naše čete po ostrih bojih izsilile prehod preke reke Črnice.

— Na desnem bregu Berezine smo zasedli veliko število vasi, osem milj južno in južno-zapadno od vasi Berezina. Na nekaterih mestih so bili boji izvanredno krvavati narave.

— V pokrajini Borisov in Berezina, nekako petdeset milj severoiztočno od Minska, so naše čete, ki so pričele z ofenzivo, zasedle več vasi južno in iztočno od Borisova.

Robert Williams, generalni tajnik unije angleških transportnih delavcev, ki je član angleške strokovno unijske komisije, ki se nahaja sedaj na potovanju po Rusiji, je imel v četrtek v Moskvi na govor, v katerem je na oster način ožigal poljsko ofenzivo. Soglasno s poročilom iz Moskve je rekel:

— Ob svojem povratku bomo v stanu pozdraviti vas na ulicah Londona. Dolgo naj živi sovjetska vlada!

Curij, Švica, 22. maja. — Ruska sovjetska vlada je poslala za vezniškim vladam protest, ki se obrača proti poljski ofenzivi. Tako se glasi v brezčimno brzjavki, ki je dospela iz Moskve.

Kodanj, Danska, 22. maja. — Gregorij Krasin, ruski boljševiski minister za trgovino in obrt, bo odpotoval v kratkem od tukaj v Stockholm. Spremljal ga bo štab dvanaestih tajnikov. Iz Stockholma bo odšel v Kristijanijo in od tam v London.

DELAVCI ZA MOKRE KANDIDATE.

Waterbury, Conn., 23. maja. — red kratkim je bilo sprejeto več resolucij, v katerih izjavljajo delavci, da bodo volili samo take kandidate, ki nasprotujejo osemnajstemu amendentu.

115 FRANCOZOV SE JE VRNIO IZ RUSIJE.

Pariz, Francija, 23. maja. — Danes zjutraj je dospelo iz Rusije 115 Francozov, ki so bili v zadnjih mesecih radi prestopkov zaprti v sovjetski Rusiji.

FRANCOSKI PARNIKI ZOPET VOZJO

Parniki francoske proge prično prihodnji teden zopet z vožnjo v Havre.

Parnik "FRANCE" odpluje 29. maja. Odhod drugih parnikov bomo pozneje naznanili.

Kdor bi želel potovati s "FRANCE", naj se takoj prijavi ter naj bo v našem uradu najkasneje v sredo, 26. maja zjutraj.

Frank Sakser.

PREDSEDNIK WILSON IN PREMOGARJI

V PISMU PREDSEDNIKA NA PREMOGARSKO BARONE IN PREMOCARJE SE GLASI, DA NE SME BITI NOBENIH STAVK V TEJ KRITIČNI DOBI.

Washington, D. C., 23. maja. — Predsednik Wilson je večeraj posvaril posetnike antracitnih premogovnikov ter premogarjev, da ne sme priti do nobene stavke v antracitnem premogarskem polju tekem te kritične dobe nove uravnave v deželi.

V svojem pismu, katero je pisal članom skupnega meznega komiteja, ki se pogaja že dva meseca, je predsednik izjavil, da se bo sporna vprašanja predložila v odločitve komisiji, katero bo imenoval on sam, če ne bo komitej v stanu priti do soglasja. Tekom časa do odločitve te komisije pa se bo moralo na vsak način nadaljevati z delom v rovi. Dostavil je, da bo odločitev veljavna za nazaj do 1. aprila tekočega meseca, ko je namreč potekel stari dogovor med delavci in delodajalci.

Predsednik je rekel v svojem pismu, da bo vedno pripravljen imenovati komisijo kot jo je imenoval v času stavke premogovnikov v mehkih premogovnikih, in da bo imenoval to komisijo, kakor hitro bo videl, da sta obe stranki pripravljene nadaljevati z delom ter se pokoriti sklepom komisije.

Pri objavljenju predsednikovega pisma je delavski tajnik Wilson izjavil, da je pripravljen, da bo komitej na svoji prihodnji seji ali rešil sporne točke ali pa sprejel predlog predsednika Wilsona, da imenuje slednji komisijo, ki bo odločevala glede meznega vprašanja in koje sklepe se bosta pokorili obe stranki.

— Nobene stavke ne bo v antracitnih premogarskih poljih, — je rekel. Dostavil je, da bodo zastopniki premogarjev predložili pismo predsednika svoji konvenciji, ki se bo sestala v ponedeljek v Wilkesbarre, Pa.

WILSON ZA PRIZNANJE IRSKE REPUBLIKE

Državni tajnik Colby je izjavil senatu, da predsednik ne bo nasprotoval sprejemu resolucije.

Washington, D. C., 23. maja. — Predsednik Wilson je povedal državnemu tajniku Colby-u, da nima nič proti temu, če sprejme kongres resolucijo, s katero bi se ga pozvalo, naj prizna neodvisnost Irske. Colby je v tem smislu informiral demokratične člane inšnega komiteja za zunanje zadeve, potem ko je pisal zelo skrbno sestavljeno pismo glede tega predmeta načelniku Porterju tega komiteja.

Čeprav so zasledovali s političnim zadovoljstvom zadnje napore predsednika Wilsona in administracije v splošnem, da pomirita razdražene irske volilce, kojih številni so izstopili iz demokratične stranke radi vprašanja mirovne pogodbe, so bili demokrati v poslanski zbornici vendar presenečeni, ko so izvedeli, da ne bosta predsednik in državni tajnik nasprotovala irski resoluciji.

Demokatični voditelji so bili že pred par meseci zelo vzemirjeni vsled vedno večjega števila Ireev, ki so prehajali iz demokratičnega tabora v republikanski tabor. Prišli so vsled tega s temeljnim delom, da dobijo nazaj izgubljene glasove. Njih prva poteza je bila predložitev rezervacije k Ligi narodov v zaključnih dneh boja za mirovno pogodbo v preteklem maren. Rezervacija je obnovila izraz simpatij do Irske, dala izraza je bilo že aretiranih.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslali v stari kraj ali pa za vožnje listko.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušnim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim reizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljke se zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

300 kron \$3.00
 400 kron \$4.00
 500 kron \$5.00

1,000 kron \$9.00
 5,000 kron \$45.00
 10,000 kron \$90.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi; z drugimi besedami, označene cene so podvržene izpromembi brez nadaljnjega naznanila.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

Gospodarske posledice Napoleonskih vojn v primeri z onimi zadnje svetovne vojne.

VELIKANSKE IZGUBE, KI SO BILE POSLEDICA DOLGO TRAJAJOČIH NAPOLEONSKIH VOJN, V KATERE JE BILA ZAPLETENA CELA EVROPA IN AZIJA, SO BILE HITRO NADOMEŠČENE S POMOČJO ZOPETNEGA OŽIVLJENJA TRGOVINE IN OBRTI.

Poroča Robert Duffus.

(To je prvi izmed dveh člankov, ki se pečejo z narodno-gospodarskimi posledicami dveh velikih vojn. V naslednjem članku se razpravlja o učinkovanju Napoleonskih vojn na cene in plače v Angliji. V drugem članku se bo orisalo cene in mezna gibanja po zadnji svetovni vojni.)

Oni, ki želi preiskusiti izvrstno staro sredstvo, da določi bodočnost s pomočjo preteklosti, bo našel v preteklosti le malo vodstva glede sedanje negotovitosti, ki se tiče življenja ali smrti evropske civilizacije. Čeprav se namreč sestavlja zgodovina iz poročil o vojnah, ne ve vendar dosti povedati glede onih učinkov vojne, ki so pogosto bolj važni kot pa je zmaga ali poraz, o katerih pa se skoro nikdar ne razmišlja vnaprej.

Kljub temu pa je mogoče ugotoviti par osnovnih principov, kojih prvi in najbolj važni je, da je namreč človeštvo v stanu prenesti nevrjetno mero trpljenja, ne da bi pri tem podleglo. Drugo dejstvo je, da so današnji simptomi, o katerih se ljudje najbolj pritožujejo ob enem z nemirno vred neizogibna posledica vojne v modernih časih. Cene morajo naraščati, osebe z določenimi dohodki morajo trpeti, delavstvo mora postati nemirno in socialni ustroj se mora menjati več ali manj ter mogoče celo tako, da se je bati popolnega razpada. To je vojna, prav tako kot zbiranje čet ter uveljavljanje postav proti uporom. Kratak vpogled v malo upoštevani material zgodovine stotih let zadostuje, da se dokaže tozadevne stvari.

Dolgotrajni boj, v katerem je predstavljala Napoleon glavno figuro, je prva velika moderna vojna, o koje gospodarskih in socialnih posledicah smo natanko poučeni. To pa se je zgodilo raditega, ker je par vedežljivih gospodov, med katerimi sta Adam Smith in Arthur Young najbolj znana, ob onem času pričelo uveljaviti teorije ter zbirati informacije glede razmer med delavci, farmerji in trgovci, ki so bili poprej preveč malenkostni ljudje, da bi se z njimi pečali zgodovinarji.

Vojna z Napoleonom je stala Anglijo približno osemsto milijonov dolarjev, če vzamemo za temelj vrednost funta pred vojno. To je bila velika suma, za ona časa ter predstavlja še danes precej lep kupec denarja. Med tem pa, ko se je vršila vojna, se je vršila obremenitvi tudi takozvana "industrialna revolucija" in kar so postrelile in razbile mornarice in armade, so zopet spravili nazaj parni stroji, predilni stroji, nove metode toplotnega železa, nove tvornice in različna izboljšanja v poljedelstvu. Prebivalstvo je raslo, dočim se je Anglija borila s svojim najhujšim sovražnikom. Leta 1784 je štelo osem milijonov, leta 1802 že nad devet milijonov in leta 1818 skoro dvanajst milijonov.

Trgovina, vsaj v gotovih panogah, je cvetela. Konec vojne je soglasno s profesorjem Chenevym zavzemala Anglija prvo mesto na svetu glede trgovine, industrije in poljedelstva. Njeno hitro naraščanje bogastva pa ji je omogočilo nositi bremena, ne le svojega lastnega dela v Napoleonovih vojnah, temveč tudi precej stroškov oboroževanja drugih kontinentalnih dežel. Tudi prebivalstvo je raslo veliko hitreje kot kdaj poprej. Anglija je stala pred svetom kot najbolj obilni in najbolj uspešen narod v vsakem materialnem oziru. Toda ta doba prehoda iz domačega v tvorniški sistem in iz starih načinov poljedelstva k novim načinom, je bila obremenjena tudi domaćim ljudem z velikimi masami onih, ki so bili takorekoč poročeni s starimi načini proizvodnje, ki niso imeli kapitala, podjetnosti in tudi ne telesnih in duševnih lastnosti, da bi se mogli prilagoditi novemu.

Vojna je obogatila zemljiške posestnike, farmerje, trgovce in industrijale, — je pisal John Richard Green, — a je napravila iz revnih beračev. V resnici moramo izza onih usodepolnih let, ki leže med mirom v Lunewille in bitko pri Waterloo datirati oni boj med razredi, ono socialno brezno med delodajalcem in uslužbenecem, ki se vedno predstavlja glavno težkočo angleške politike.

Arnold Toynbee nam pravi, "da je tekom vojne bogastvo farmerjev naraščalo tako hitro, da slednji niso vedeli, kaj naj store žnjim".

J. Thorold Rege's opisuje, kaj se je završilo, z besedami, v katerih se je moral mic zgodovinarja umakniti ozorenju reformatorja:

— Na zunaj, — pravi on, — so vojevale boj armade in generali v resnici pa so bili viri, na katerih je temeljil boj in brez katerih bi ga bilo kmalu konec, pomanjkanje in stradanje med delavstvom, delo slabo prerezanih otrok ter slabo plačano ter negotovo zaposlenje možkih. Plače se je molzlo iz ljudi v namenu, da se dobavljajo material za vojno trošenje in za dobičke trgovine in industrije. — Profesor Toynbee pravi, da je šia še leta 1834 polovica plač delavcev za davke.

Vse to soglašja s pripombo Adama Smitha, ki pravi, "da lahko industrijalec uspeva sredi najbolj uničevalnih inozemskih vojn. Nasprotno pa lahko pričnejo propadati s prihodom miru. Uspevajo lahko sredi razvalin svoje lastne dežele ter pričenjajo propadati takoj po povratku njen: prosperitete.

Med leti 1780 in 1820 se je soglasno z izjavo profesorja Toynbee najemnina podvežila, dočim so plače, merjenje v zlatu in nakupni moči, padle. — V nekaterih maloštevilnih slučajih, — pe pisal profesor Porter, — je bilo paziti povznanje plač, a to se je zgodilo le pri izurjenih rokodelcih in celo pri teh je bilo povznanje plače povsem neprimerno vsprico naraščajočih stroškov vseh življenjskih potrebščin. Navaden delavec ni bil deležen tega delnega nadomestila za visoke cene ter je dobival v večini slučajev iste nizke plače kot pred vojno.

J. Barton, neki narodno-gospodarski opazovalec iz onega časa, je enil, da so se plače v denarju dvignile za sto odstotkov v letih med 1760 in 1820, dočim so plače merjene po nakupni sili denarja, padle za 33 odstotkov. Med leti 1800 in 1812, ko je imela Anglija papiarni standard ter je znašala premija na zlato 30 odstotkov, so nominalne plače v resnici znašale malo več kot dve tretini njih dozdnevne vrednosti.

Trpljenja delavskega prebivalstva v tej dobi so bila še bolj postrojena in povečana vsled tega, ker so stopili na mesto izučeni in izurjeni delavci neizučeni in neizurjeni. Plače nekaterih ročnih tkalcev so naprimer padle od 25 šilingov na teden leta 1800 na 19 šilingov let 1810, na devet šilingov leta 1820 in na pet šilingov leta 1830. —

Cene vseh življenjskih potrebščin so rasle tekom te dobe v Angliji prav tako kot so rasle v Združenih državah v času med izbruhom vojne ter novembra leta 1918. Angliji pa so bili očitno bolj srečni kot pa mi, kajti cene so pričele padati v Angliji že leta 1810, to je dve leti pred prvim polomom Napoleona ter pet let pred bitko pri Waterloo.

Z drugimi besedami rečeno je kupil šiling Angleža dvakrat in pol več leta 1848 kot pa leta 1810. Previdni mladi ljudje, ki so dali leta 1810 svoj denar v banke, so dobili na ta način bonus 250 odstotkov poleg interesov za kapital, če so pustili dokler ga niso potrebovali v svojih starih letih.

Delavstvo pa seveda ni imelo od vsega tega nič, kajti plače so padale prav tako hitro kot cene in razmere med delavci v prvi generaciji po vojni so bile naravnost nepopisno bedne in neznozne.

Težki časi v modernem smislu besede so v tej zelo važni dobi moderne zgodovine. Ti težki časi pa so prišli s strojno industrio prav tako kot z vojno in vsled tega je težko določiti, katerega zadenje glavna krivda pri tem. Izvrednoto naraščanje cen vojne dobe pa je meralo priti do konca ter je leta 1816 v resnici prišlo.

O tem letu poroča takozvani Annual Register:

— Vsled nenadnega prekinjenja vojnega povpraševanja po velikem številu raznovrstnih predmetov, ki niso še našli primerne uporabe na mirovnih trgih, domačih ali inozemskih, je izgubilo dela na tisoče rokodelcev, ki so s tem padli v stanje skrajnega pomanjkanja in bede. Obžalovanje vredni zarotniški duh, ki se je kazal v nekaterih provincah je okrajil in ki se je obračal proti hišam, škodnjom, katere se je izročilo planenemu, je bil mogoče posledica te bede in sovraštva, izvirajočega iz tega.

Razburljivi prizori, ki so se pozneje završili med premogariji v Staffordshire in poskusi, katere so vzpizorili delavci v železniških okrajih južnega Walesa, da ustavijo vse obratovanje topilnic, so bili istotako posledica vzrokov, katere smo omenjali zgoraj, namreč povznanje cene žita vsled slabe letine po celi Evropi. Splošna zavest trpljenja je našla izražo po celi deželi v številnih sestankih, katere se je sklicalo, da se razpravlja o vzrokih tega zla in sredstvih, kako nastopiti proti njemu in od vseh strani so prihajale peticije in prošnje za vladno odpravo.

Čeprav pa so različni govorniki onega časa govorili neprestano o revoluciji in čeprav so se take revolucije zelo bali različni Palmerji in Luski onega časa, je vendar prišlo le do maloštevilnih izgrediv, katere je bilo kaj lahko zadušiti. Socialna reforma je vojna seveda zavlekla za leta in leta. Dvajset let je poteklo predno je bila uveljavljena prva reforma postav in še dalj časa je poteklo, predno se je uveljavilo najbolj elementarno zavarovanje žensk in otrok v etvornicah in rudnikih. Naši reakcionarci, ki vidijo povsod strahove, lahko črpajo nekoliko tolažbe iz tega dejstva. Bilo šele leta 1839, torej skoro četrto stoletje po bitki pri Waterloo, ko je postal angleški liberalizem zelo mila oblika progresivizma, v resnici mogočen raktor v zadevah Anglije.

Slepčev pes.

Francoski spisal Paul Arna.

"Gospod! Hej, gospod!..." Obrnil sem se, odkod prihaja klic, izražen nekako obotavljivo, če, in opazil sem sredi travnika stareca, ki je mahal po zraku s palico.

"Oprostite mi, gospod", je govoril dalje starec, "saj sem slep in več nego uro že stojim tu; vi ste prvi človek, katerega korak sem zaslišal na tlaku."

Vprašal me je, če se spoznam v teh krajih, in ko sem mu pritrtil, me je prosil, da ga spremim h klavnicu.

Klavnica res ni bila daleč. Po poti mi je pripovedoval starec svoj dogodek.

Bil je po poklicu berač (izven Pariza slepci ne znajo ničesar drugega); predčetrnajštem je šel v spremstvu svojega psa, kateri je tudi trpel od vročine kakor on in iztezel jezik; spomnil se je, da bi se okrepčal, ko je korakal mimo male krčme, kjer prodajajo lahko in osvežujoče vino, katero ima okus po grozdih in mnogo ne stane.

"Če bi bil človek še revnejši, vendar je lahko žejen, če bega od jutra od hiše do hiše v cestnem prahu."

K nesreči je zaspal in neki malopridneži so izrabili njegov spanec, da so prerezali vrvice in odpeljali psa.

"Kajti odpeljali so ga, gospod, siloma odpeljali; prostovoljno bi me vrla žival zapustila in šla ž njimi... Tako dober pes, gospod! Inuenoval sem ga Oslčka, nekako iz prijateljstva, in ker me je hotel včasih kam peljati, jaz pa nisem hotel, je bil trdovraten kakor človek..."

Skratka! Cestar je videl tri malopridneže, dosti slabo oblečene, po zgledu predmestnih potepuhov, ki so vlekli s seboj kodrastega psa v smeri proti mestu in se smejali kakor kadar napravijo nekaj razposajenega. In ker je bil naš mož osamljen, je bil zarditega ves obupan, vsmiki so se odločili, da mu ponudijo prostor na vozu. Čim se je pripeljal, je poizvedoval skoro povsod. Ljudje so mu povedali, da je letal v resnici ostranjen pes po ulicah brez ovratnice, podoben popolnoma slepčevemu psu. In tako je imel Oslčka že dva dni, in ko Oslčka ni našel, mu je svetloval nekdo, naj poišče v klavnicu.

"Ničesar nisem vedel o tem, gospod; adi se mi, da se nahaja kraj, kamor zapirajo vse brez gospodarstva."

spodarjev. In ubijajo jih, razumete? Če jih ne zahteva nikdo v štirindvajsetih urah nazaj! Toda Oslček je zvit, ne pozna nikogar razen mene, se ni dal tako hitro vjeti."

Slepčev je korakal, vedno govoril, hotel je potlačiti svojo bolezen, varati samega sebe; toda videl sem dobro, da je bil v duhu duševno radi Oslčkove usode zelo vznemirjen, in ko sem se ustavil, rekoč: "Smo tu!", je naglo popolnoma obledel.

Poslopje je bilo pusto in njega zunanost bi bilo gotovo dopolnila obup ubože, če bi je bil mogel videti. Majhen dvorec je stal pred okroglim stolpom, ki je bil nedvomno nekoč del stavbe. Nad durmi napis s črnimi črkami: Klavnicu. Psi so gotovo čutili pri vhodu smrt, kakor se pravi.

Zazvonil sem; uslužbenec v čepici in opasan je prišel odpret. Poznal me je in bil je takoj prijazen.

"Slepčev pes, ostrizen na način leva, s čopom koncu repa? Ne! Ne spominjam se na slepčevega psa... Toda lahko se vseeno prepričamo; saj veste, koliko jih pride sem. Naredbe radi stekline so nekaj časa zelo ostre."

In z nasmehom nas je peljal v kot dvorca, kjer je čakalo v palčasti ograji nekoliko nereklamiranih psov svojo usodo.

Niso lajali, ko smo prišli. Vdan in melanholično so gledali na nas z mirnim pogledom. Slepčev je poklical Oslčka, toda Oslček ni odgovoril.

"To so vsi večerji vjeti psi", je rekel uslužbenec.

"In oni, od predčetrnajšnega dne?"

"Ah! Kar se tiče teh, s temi je že obravnavano; od današnjega jutra ne potrebujejo hrane."

Tedaj pa, ko ni mogel več zadržati svojih mučnih slutenj, je zaprosil slepčev z glasom, da je bil njegova razburjenost še bolj tarnajoča:

"Ali bi mi bilo dovoljeno, da jih vidim? Da bi bil gotov... če bi bilo mogoče slučajno..."

"Nič lažjega, so tukaj; sosedni pomočnik se je zakasnel ter jih še ni odnesel."

V našem aramotno zaostalem kraju dosedaj se niso uveljavili uničujoči psov civiliziranih naci-nov, katerim je pripomogla veča k remosti. Ne odneje jih z oglikovno kislino, davijo jih kakor v starih dobrih časih.

Okrog in okrog obokane in okrogle sobe je viselo na kljnkah v zidu pritrjenih pol doceta psov zadržanih okoli vrata z vrvice. Skozi lino je prihajal slepoten žarek, kakor v dimniku razžarela tenka šiba; in ta žarek, kropeč z zlatom rdečo slabo umit tlak, je večal strašno grozo prizora.

Zgnusen sem izkušal slepega odvesti.

"Odidimo! Vasega Oslčka ni tu..."

Toda slepec se je uprl, ni si zaupal. Vztrajal je pri svojem mnenju in hotel se je prepričati sam.

Počasi je otipaval s svojimi tresočimi rokami mrtveca za mrtvecem. Včasih se je tudi obotavljaj, boječ se, da spozna Oslčka.

Pri tretjem — pudelnu s kodrastim dlako — sem ga videl, kako se je stresel in ganjen je začel zopet z nemim iskanjem. Nova, pazljivejša izkušnja ga je pomirila. Rekel je:

"Imel sem v resnici strah. Ta mu je podoben, toda ni."

Potem, ko je prišel k zadnjemu, je vzdihnil potolažen:

"Dobri ljudje ste, hvala vam. Vidite, ob misli, da bi bil moral biti usmrčen Oslček na ta način, bi res ne bil zaspal celo noč. Toda sedaj, če pride kodrasti pes in če bo Oslček, ga ne ubijemo, zato ker se že vnaprej zanj priklajamo!"

Uslužbenec je obljubil in dodal: "Upravičen ste povpraševati tu vsako jutro, če hočete. Toda počakajte! Svetujem vam, da ostanete tukaj. Sonce se kloni k zahodu, in kara se vrne prav kmalu z današnjim lovom."

Imel je prav: voz je prihajal, oznanjen že vnaprej z velikanskim zvonceem, ki je zbuja po poti koncertdivjega lajanja za vseni mrežami, na hišnih pragih. Dva človeka sta ga spremljala, opremljena z zanjkami in vrvičami.

Ko so se nahajali pred ograjo, so odprli zaklopo, katere je dajala vozu obliko velikanske mišje past. Toda vjetniki, v hudi slutnji, niso hoteli ven.

"Oslček! Ali si tu?... " je rekel nežno starec.

Nekaki pes je planil ven evilec z blazno radostjo.

"Ah! Oslček! Ah! Glupci! Pu-stil si se končno vendarle vjeti."

Oslček je že natezal vrat po vrvi, lizal je roke, katere so ga privezavale. In medtem, ko sem privezal skrivaje klavnično pristojbino, sem slišal klicati slepeca: "Tei, Oslček, tei pred me-noj, kar naravnost ven na dežek. Tei, Oslček, daleč iz teh krajev, kjer obočajo ljudje pse."

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. P. Morgantown, W. Va. — Žal, da ne moremo priobiti, čeprav vemo, da je resnica. Saj veste, kam privede prerkanje po listih. Pošljite kaj drugega. Priobiti bomo z veseljem. Pozdrav!

Rad bi izvedel za naslov svojega prijatelja FRANCA BASKAR, Jona iz Grgarja, Primorsko. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga javi, ali naj se pa sam oglasi na naslov: Joseph Černe, P. O. Steyer, Md. (22-24-5)

VSEM DOGARJEM!

Tukaj v Kentucky sem kupil 40 tisoč dreves, pripravljen za izdelovanje dog. Potrebujem 100 nadaljnjih prvovrstnih dogarjev, da se takoj lotijo dela. Potrebujem tudi 10 dobrih foremanov. Nikjer ni boljšega podnebja kot je tukaj v Kentucky. Lahko delate vsak dan ter zaslužite lep denar. Ne bo vas nadlegoval dež; tukaj ni ne mraza, ne mrzlice, ne moskitov. Pridite takoj, pripravljeni za delo. — H. Kramer, Box 104, Hazard, Kentucky.

ISČE SE

rojak MATH. GRENC, hišni priimek Perčin, rodom iz Vrha, okraj Črnomelj, Kranjsko. V letu 1915 se je nahajal v Pittsburghu, Pa. Omenjeni ima za dobiti del posmrtnine za svojim umrlim bratom Johnom Grenc. Ako kateri izmed rojakov ve za njegov naslov, naj ga naznani, ali ako sam čita ta oglas, naj se javi na urad Slovensko-Hrvatske Zveze, 5th Street, Calumet, Mich. Anton Geshel, gl. tajnik SHS. (24-26-5)

ROJAKI, NARODJATE SE NA "GLAS NARODA" NAJ VEDITE SLOVENSKI DOKLAD V ZDRAVNIŠKEM URADU.

VARILO
na pisno veselico, katero priredi društvo Slovenski Dom šte. 107 SDPZ. v Slovenskem Narodnem Domu v Homer City, Pa. dne 29. maja 1920. Začetek ob 6. uri popoldne. Vljudo vabimo vse članice in članice, kakor tudi sosedna društva (in mesto Lussenburg), da se v velikem številu vdeležite na zgoraj omenjeni dan. Igrala bo slovenska tamburica. Vstopnina za moške 75¢, ženske proste. Oponaba: Člani zgoraj omenjenega društva plačajo vstopnino 75¢, če se vdeležijo veselice ali ne. Na svidenje 29. maja!
Anton Glavan, tajnik. (24-25-5)

Rad bi izvedel za svoji sestri POLONO in BARBO JANEŠ. Doma sta iz Belee, občina Osilnica, okraj Kočevje. Pred nekaj leti sta bili v New Yorku, zdaj pa ne vem, kje se nahajata. Cenjene rojake in rojakinje prosim, če kdo ve za nju naslov, da mi blagovoli naznani; če pa sami bereta te vrstice, naj se javita svojem bratu. Naslov: Peter Janeš, Soda, Texas. (24-25-5)

Kje se nahajata FRANCE HROVAT in JOŽE BERGANT. Iz stare domovine smo potovili skupaj s parnikom "Belvedere" in na naselniškem otoku so nas razločili, da zdaj ne vemo drug za drugega. Me zelo skrbi zanj. Mislim sem, da ju bom tukaj našel, pa ju ni. Zglasita naj se Johnu Hrovat, Box 166, Maynard, Ohio. (22-24-5)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Potrtim sreem naznanjanj sorodnikom, znanec in prijateljem žalostno vest, da je nemila smrt pretrgala nit mladega življenja najinima sinovoma.

JOŽKU in FRANKU.

Vzrok smrti je difterija. Jožek je bil star 2 leti in je umrl 13. maja, Frank pa 8 let in umrl 18. maja. Pokopali smo ju na katoliško pokopališče sv. Roka v Morrellville, Pa.

Tem potom se prirčno zahvaljujem sosedom, ki so ju obiskali na mrtvaškem odru ter nas tolažili ob času te grozne izgube. Sre-na hvala vsem, ki so ju spremljali na zadnji poti. Posebna hvala pa moji sestri oziroma botri Mrs. Milave za podarjene jima vence in ki jih je spremljala oba na pokopališče. Še enkrat sre-na hvala vsem!

Vama nikdar pozabljena in ljubeča sinčka Frank in Jožek, ki je vaju Bog vzel iz naše sredine, naj sveti večna luč in lahka naj vama bo ameriška zemlja. Na svidenje nato zvezdami!

Zaljubljeni ostali:
John Bizjak, oče.
Frances Bizjak roj. Marolt, mati.
John in Peter, brata.
Mary in Frances, sestri.
Johnstown, Pa., 20. maja 1920.
R. D. No. 2, Bon Air.

Nevarne poletne bolezni

Če kdo pije preveč vode ali če je preveč svežega sadja ali zelenjave, zadobi večkrat želodčne bolezni, drisko in druge poletne bolezni, ki postanejo lahko zelo nevarne, če se jih zanemari.

Močno telo in čista rdeča kri ter redno delovanje notranjih organov, vama bo omogočilo, da se boste lahko uspešno borili in se vstavliali boleznim.

Da si okrepite sistem in telo, izelstite kri ter zadobite nazaj dobro zdravje, imajte vedno pri rokah in uporabljajte **JUVITO TABLETE**

sestavljene samo iz najboljših in čistih zdravilnih želišč, katere pripravljajo ti-košerji hvaljeni uporabljajci.

Posijite en dolar in 4 cente vojne- darva za eno ali pet dolarjev in 24 centov vojne darva za šest skateli. Če se boste zadovoljni, vam bo denar povr-njen.

Če hočete poskusiti to čudovito naravno zdravilo predno naročite, pišite po popolno štiridnevno brezplačno stravljenje. Naslov: Juvito Laboratory, South Kensington 5, Philadelphia, Pa.

KILA Izveden- ci za žen- ske, moške in otroke v Marlborough hotelu New York City

Naš izvedenec, A. R. Perkins, M. D., bo v Marlborough Hotelu, 36. ulica in Broadway, od 26. maja do 8. junija. Pomagala mu bo Miss S. P. Meegan pri zdravljenju ženskih in otrok. Vsak možki, ženska, ali otrok ki ima kilo, naj izkoristi to priliko.

Po celem svetu je znana Rice-ova metoda za zdravljenje-kile. Sedaj lahko vidite to metodo in si nabavite Rice pripomoček. Absolutno nobenih stroškov, dokler niste zadovoljni z napravo ter imate pripomoček na sebi, da vidite kako izborno in ugodno drži. Nobenega pritiska, nobenih vtiskujočih peres; nič, kar bi drgnilo meso in vas nadlegovalo. Tudi ponoči ga lahko imate z isto ugodnostjo. Mehka podlaga kot gumij — stisnete lahko kakor hočete.

Ne nosite pasu vse svoje življenje, če so tisočeri sporočili svoje ozdravljenje, uporabljajoč Rice-ovo metodo. Zakaj bi prenašali breme kile, če se lahko vedno iznebite pasu? Pri vsem tem vas pa ne bo nič veljalo, če pridete in vidite dr. Perkinsa v Marlborough Hotelu. Uradne ure od 9. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne. Zvečer od 7. do 9.

Ne zamudite te velike prilike ter se seznanite z izvedencem za kile.

W. S. Rice
Adams, N. Y.

ANŽE PITOV ALI ZAVZETJE BASTILE.

pripad Alexander Dumas, II.

58

(Nadaljevanje.)

Necker je postal resen ter se zamislil.

— Kaka škoda, da vas nimam pri sebi, doktor, — je rekel. — Vi bi bili zame, če bi bilo treba, zelo strog svetovalec.

— Pri vas, gospod baron, bi ne bil tako dober ter bi ne koristil toliko Franciji kot tui, kamor bi rad šel.

— In kam hočete iti?

— Čujte, gospod moj. Pri prestolu samem se nahaja velik sovražnik prestola in pri kralju samem se nahaja velik sovražnik kralja, — to je kraljica. Uboga ženska pozablja, da je hčerka Marije Terezije ali pa se spominja tega le s stališča ponosa. Ona hoče rešiti kralja, a škoduje več kot pa kralj sam. Ona spravlja kraljestvo v pogubo. Dobro torej! Mi, ki ljubimo kralja, ki ljubimo Francijo, mi se moramo dogovoriti med seboj, da napravimo za neškodljivo to silo, da uničimo ta upliv.

— No, storite torej, kar sem vam rekel. Ostanite pri meni in pomagajte mi.

— Če ostanem pri vas, bomo imeli na razpolago le eno delovalno sredstvo: — vi boste jaz in jaz bom vi. Ločila se bova, gospod moj in nato imava dvojni teži.

— In kam bomo prišli z vsem tem?

— K templu, da bomo katastrofo mogoče zavlekli, a gotovo ne preprečili, čeprav vam jamčim za mogočnega podpornika, za majorja de Lafayette.

— Lafayette je republikanec.

— Kot more pač biti Lafayette republikanec? Če že moramo iti na vsak način skozi jarem enakosti, potem si izvolimo rajše enakost odličnih gospodov. Jaz ljubim enakost, ki dviga, ne pa one, ki ponižuje.

— In vi nam jamčite za Lafayette-a?

— Dokler se bo zahtevalo od njega le čast, pogum in poštenost.

— No, potem pa govorite, kaj hočete?

— Uvodno pismo k njegovemu veličanstvu, kralju Ludoviku XVI.

— Mož vaših zaslug ne potrebuje nikakega uvodnega pisma. On se sam predstavi.

— Ne, prija mi biti vaše bitke; odgovarja mojim načrtom, da me predstavite vi.

— In kaj je vaš cilj?

— Da postanem eden kvartalnih zdravnikov kralja.

— O, nič ni lažjega kot to? A kraljica?

— Kakor hitro sem enkrat pri kralju, potem je to moja stvar.

— A če vas kraljica zasleduje?

— Potem bom storil, da bo imel kralj voljo ter jo pokazal.

— Kralj voljo? Več kot človek boste, če dosežete kaj takega.

— Oni, ki vodi telo, bi moral biti velik tepec, če bi se mu nelega dne ne posrečilo voditi duha.

— Ali ne mislite, da je slabo priporočilo za onega, ki hoče postati kraljevi zdravnik, da je bil zaprt v Bastili?

— Ali me niso po vaših nazorih zasledovali radi zločina filozofije?

— Tega se bojim.

— Potem bo kralj zopet ustanovili svojo čast ter postal pri narodu priljubljen, če vzame za zdravnika učence Rousseau-ja, prišasta novih nauk ter jetnika, ki je ravnokar prišel iz Bastile. Takoj prikratk, ko boste videli kralja, povdarjajte te stvari.

— Vi imate vedno prav. Ali pa lahko računam na vas, ko boste enkrat pri kralju?

— Gotovo, dokler boste ostali v političnih črtah, katere bomo sprejeli.

— Kaj mi obljubite?

— Obvestiti vas natančno o uri, ob kateri se morate umakniti.

Necker se je za srenutek ozrl v Gilberta. Nato pa je rekel s turobnim glasom:

— V resnici, to je največja usluga, katero more storiti udar prijatelja kakemu ministru, kajti zadnja je.

In sedel je za mizo, da napiše pismo na kralja.

Medtem pa je Gilbert še enkrat prečital pismo ter rekel sam pri sebi: — Grofica Charly, kdo more to biti?

— Tukaj, gospod moj, — je rekel Necker par minut pozneje ter podal Gilbertu pismo, katero je bil spisal.

Gilbert je vzel pismo ter čital.

Vschovalo je naslednje:

Sire!

Vaše veličanstvo potrebuje varnega moža, s katerim se lahko razgovarja o svojih zadevah. Moje zadnje darilo, moja zadnja služba ko zapuščam kralja, je dar, katerega poklonim Večernemu veličanstvu z doktor Gilbertom. Vašemu veličanstvu povem dosti, če pripomnim, da ni doktor Gilbert le eden najbolj izvrstnih zdravnikov kar jih je najti na svetu, temveč tudi avtor spomenice glede administracije in politike, ki so napravile tako globok utis na kralja.

Vašemu veličanstvu dami

Baron de Necker.

Necker je datiral svoje pismo ter ga izročil, doktorju le navadno zapечатeno.

— In sedaj, — je dostavil, — sem v Bruslju, kaj ne?

— Da, gotovo in bolj kot kedaj prej. Jutri zjutraj boste dobili sporočilo od mene.

Baron je potkal nato na gotov način na steno in pokazala se je zopet madama de Stael, a v tem slučaju je držala razun vejice v roki tudi brošuro doktorja Gilberta. Pokazala mu je naslov brošure z neke vrste priljubljim kocketvom.

Gilbert se je poslovil od barona Neckerja ter poljubil baronici, ki ga je spremila do vrat kabineta, toko.

Vrnil se je k izvoščiku, kjer sta Billet in Pitov na sprednjem sedežu spala in kjer sta dremala tudi oba suha konja z voznikom na kozlju vred.

Tretje poglavje.

KRALJ LUDOVİK XVI.

Sestanek Gilberta, madame de Stael in barona Neckerja je trajal nekako poldrugo uro. Gilbert se je vrnil v Pariz ob četrta na deset, se dal odvesti na pošto, vzel voz in konje ter se odpeljal v Versailles, dočim sta Billet in Pitov počivala v majhni gostilni v Rue Thiroux, kjer je ponavadi stanoval Billet, kadar se je mudil v Parizu.

Bilo je pozno, a Gilbert se je malo brugal za to. Pri ljudeh njegovega kova je delavnost potreba. Njegova vožnja je bila lahko brez

uspeha, vendar pa mu je bila tudi vožnja zaman veliko ljubša kot pa ostati na mestu. Za nenežne ljudi je negotovost veliko večja muka kot pa najbolj grozna istina.

Prišel je v Versailles ob polenajstih. V navadnih časih bi bil že čepi svet v postelji ter že v najgobjem spanju. Onega večera pa ni še nikdo spal v celim Versailles. Tudi tukaj so sprejeli odmev udarca, pod katerim se je Pariz še tresel.

Francoise garde, Garde-du-Corps, Švicarji, postavljeni v skupine, so imeli zasedene vse glavne dohode ter se pogovarjali med seboj ali pa z meščani, o kojih rojalističnem prepričanju so bili uverjeni.

Celi Versailles se je potikal v noči od 14. na 15. julij 1789 naokrog ter hotel izvedeti, kako bo sprejel kralj žalitev, prizadeto njegovi kroni ter udarec, zadan njegovi moči.

Z odgovorom, katerega je dal Mirambeau gospod Dreux-Breze, je udaril kraljestvu v lice. Z zavzetjem Bastile pa je bilo kraljestvo od naroda zadeto v srce.

(Dalje prihajajo.)

VABILO NA IGRO IN PLES,

katero priredi pevsko društvo

"Prešeren" dne 29. maja 1920

v K. S. Domu v Pittsburghu, Pa.

Igra se imenuje "Nemško ne zna"

Začetak ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina za moške 55c in za ženske 35c, že vsteto vojni davek. Po igri ples in prosta zabava. Za prigrizek in pijačo bo skrbel odbor K. S. Doma, ki ima ravno 9letnico svojega obstoja. Za obilo vdeležbo se priporoča

Odbor pev. dr. Prešerna.

(3x 20,24,26—5)

Kje se nahaja MATH. LUKEŽIČ?

Doma je iz vasi Merče štev. 37 pri Sežani. Iz prijaznosti bi rad zvedel za njegov naslov Frank Kocian, Thomas, W. Va.

(24-26—5)

Kje je moj brat MIKO ŽELKO?

Tukaj se imenuje Nick Selko. Rojen je bil v Gribljah, fara Podzemelj pri Črnomlju, Dolenjsko. Oglasi naj se takoj, ker nameravam v kratkem odpotovati. — George Želko, 250 Jefferson St., Reading, Pa.

(24-25—5)

lašem mojega brata ANTONA

STIH, doma iz Dobrepolja, vas Kompolje št. 71, Kranjsko. Rojaki v Coloradu in Utah, ker sem slika od nekega rojaka, da je umrl, vas prosim, ako je kateremu kaj znano, da mi blagovolj naznaniti, za kar bom zelo hvaležen. Če je še živ, naj se pa sam oglasi svojem bratu: Joe Stih, P. O. Nilwood, Illinois.

(18-28—5)

ROJAKI IN ROJAKINJE!

Slika vam kaže mojo pobeglo ženo, ki je zapustila dom z dvema piškotoma ter z mojim 13 mesecev starim otrokom. Eden izmed njenih spremljevalcev je John Krejšek, visoke postave, doma pri Severu, Hrušje pri Postojni. Drugi možki je bolj majhne postave, temne polti ter ima male črne brke, piše se Matija Obreza, doma iz Cirknice. Cenjene rojake in prosim torej, da ako kdo ve, kje se pobegli nahajajo, naj mi nemudoma sporoči, za kar se že vnaprej zahvaljujem in dobi nagrado \$20.00. Kje se nabaja ona, hočem zvedeti zato, ker zahtevam otroka in tudi, da se najina poroka razveljavi in se končajo vse vezi med nama.

Louis Trebeček,

14605 Darwin Ave., Cleveland, O.

(22-26—5)

French Line

CAMPAGNE GENERALE TRANSATLANTIQUE

V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

FRANC ..... 29. MAJA

SAVOIE ..... 5. JUNIJA

LORRAINE ..... 7. JUNIJA

TOURNAI ..... 10. JUNIJA

Miri parniki s štirimi in dvema vjakoma.

Posebni zastopnik jugoslovanske vlade bo pričakal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpramiti, kamor so namenjeni.

Parniki Francoise črta so transportirali tokom vojne na črte čehoslovških vojakov brez vse nepravilnosti.

Za šifkarto in cene vprašajte v

DRUŽBINI PISARNI, 19 State St., N. Y. C.

ali pa pri lokalnih agentih.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

ARGENTINA ..... 5. Junija

SUSQUEHANNA ..... 12. Junija

PRES. WILSON ..... 8. Julija

Potom listov, izdanih za vas kraje v Jugoslaviji in Srbiji

Raskošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department

4 West Street New York

Dr. MOY je uspešno ozdravil na duhu, božjast, atakijo, vodenico, srce, jetra, ledice in želodčne bolezni na čudežen način. Bolečine v trebuhu, v prsih, očeh, nogah, rokah ali križu; otekline, revmatizem, kožne bolezni, izpuščaje, ogree, Moške ali ženske bolezni ali slabo kri se lahko ozdravi brez operacije v najkrajšem času in po najnižji ceni. Uradno ure: ob delavnikih od 9. dop. do 5. pop. Ob nedeljah in praznikih: od 9. do 1. pop.

Dr. JIN FUEY MOY

308 Grant Street PITTSBURGH, PA.

Doctor KOLER

Edini slovenski govoreči zdravnik, specializist možkih bolezni.

638 PENN AVE Pittsburgh, Pa.

Jaz ozdravim zastrupljenje krvi, bolezni mehurja, kilo, trganje, bolezni otekline, urbečije in druge bolezni, ki nastanejo v sled nečiste krvi.

Začimbo, željica in najraznovidnejša domača zdravila

katera priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR

P. O. Box 772, City Hall Station

NEW YORK CITY.

SUHO GROZDJE

Importirano iz starega kraja

22 centov funt.

Boksa 50 funtov \$11.00

Posebne cene na veliko.

BALKAN IMPORTING CO

51-53 Cherry Street

New York, N. Y.

Z naročilom pošljite \$3. v naprej.

Zastopniki "Glas Naroda"

kateri so pooblašteni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda".

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda" je:

Za celo leto \$5.00; za pol leta \$3.00; za štiri mesece \$2.00; za četrt leta \$1.50.

San Francisco, Cal.: Jacob Lovlin.

Denver, Colo.: Louis Andolšek in Frank Škrabec.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janesh in A. Kočevar.

Salida, Colo.: Louis Costello.

Somerset, Colo.: Math. Kernelj.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Aurora, Ill.: J. Verbič, 635 Aurora Avenue.

Chicago, Ill.: Joseph Bostić, Joseph Blish in Joseph Bevil.

Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zalelet.

Mascoutah, Ill.: Frank Augustin.

La Salle, Ill.: Matija Komp.

North Chicago, Ill.: Anton Kobal in Math. Ogrin.

South Chicago, Ill.: Frank Černe.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek.

Franklin, Kansas: Frank Leskovic.

Frontenac, Kansas: Rok Firm.

Ringo, Kansas: Mike Penell.

Kittsmiller, Md.: Frank Vodopivec.

Chisholm, Minn.: Frank Govrt in Jakob Petrich.

Calumet, Mich.: M. F. Kobe in Pavel Schalta.

Aurora, Minn.: L. Perušek.

Eveleth, Minn.: Louis Govze.

Gilbert, Minn.: L. Vesel.

Hibbing, Minn.: Ivan Povše.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

Ely, Minn.: Frank Govze, Joseph J. Peschel in Anton Poljanec.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Great Falls, Montana: Math. Urih.

Klein, Montana: Gregor Zobeč.

Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša.

Little Falls, N. Y.: Frank Masle.

Barberton, Ohio: Frank Poje in Alb. Poljanec.

Collinwood, Ohio: Math. Slapnik.

Cleveland, Ohio: Frank Šolter, Charles Karlinger, in Jakob Resnik.

Lorain, Ohio: Louis Balant, J. Kumic in M. Ostanek.

Niles, Ohio: Frank Kogovšek.

Youngstown, Ohio: Anton Kikelj.

Oregon City, Oregon: M. Justin.

Alleghany, Pa.: M. Klarich.

Ambridge, Pa.: Frank Jakše.

Bessemer, Pa.: Louis Hribar.

Broughton, Pa.: Anton Ipavec.

Burdine, Pa.: John Demšar.

Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk in Vid Rovanišek.

Claridge, Pa.: Anton Jerina in Anton Kozoglov.

Dunlo, Pa.: Anton Oshaben.

Export, Pa.: Louis Supančič.

Forest City, Pa.: Mat. Kamla.

Farrell, Pa.: Anton Valenčič.

Greensburg, Pa.: Frank Novak.

Imperial, Pa.: Valentine Petercel.

Johnstown, Pa.: Frank Garenja in John Polanc.

Luzerne, Pa.: Anton Osolalik.

Manor, Pa.: Frank Demšar.

Moon Run, Pa.: Frank Maček in Frank Podmališek.

Pittsburgh, Pa.: U. Jakobich, Z. Jakobe, Mat. Klarich in I. Magister.

Ralphston, Pa.: Martin Koroscheta.

Reading, Pa.: J. Penelre.

Sterling, Pa.: Anton Hred.

Turtle Creek, Pa.: Frank Schiffrer.

West Newton, Pa.: Joseph Jovan.

White Valley, Pa.: Jurij Previč.

Wilkes, Pa.: J. Petercell.

Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta.

Caketon, W. Va.: Frank Kocian.

Thomas, W. Va.: Louis Taucher in A. Justin.

A. Korenčan.

Milwaukee, Wis.: Adolf Mantel in Josip Tratnik.

Sheboygan, Wis.: John Stampfel in H. Svetlin.

West Allis, Wis.: Frank Skok.

Rock Springs, Wyo.: Louis Taucher in A. Justin.

ALI STE BOLNI?

Jaz vam bom ozdravil. Za več kot trideset let sem ozdravil vse bolezni. Kožne, krvne, živčne, želodčne in revmatizem ter vsakovrstne druge bolezni. Lahko vam pokažem več dokazil naših rojakov, katere sem ozdravil. Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte. Pridite k meni predno je prepozno. Cene so take, da jih lahko vsakdo zmora. Preiskava brezplačna.

Prof. Dr. H. G. BAER

SPECIALIST

311 SMITHFIELD STREET PITTSBURGH, PA.

Nasproti poštnega urada.

Sedaj smo dobili v zalogo najnovejše glasne prave Columbia Gramofone. Tukaj vam je slika, stane vas le \$32.50

Imam tudi nove cenike za prave Kranjske Columbia plošče. Pišite pojn takoj.

Ta gramofon igra tako glasno da ga slišite na miljo daleč. Brez colnine ga lahko nesete v kufru kadar greste v stari kraj. Ne pozabite da boste pošteno postreženi za Vaš denar vedno le pri:

IVAN PAJK, 24 Main Street, Conemaugh, Pa.

Kako je Avstrija intrigirala

Pod tem naslovom je izšla slavna knjiga našega rojaka

Dr. Josipa Goričar-ja in Lyman B. Stowe

PROF. HART na Harvard univerzi pravi: — To je ena najbolj značilnih knjig tega časa.

Ko je odšel predsednik Wilson prvič v Pariz je načelnik inteligenčnega departementa armade združenih držav zbral nekaj dokumentov, ki so se mu zdeli potrebni, da jih predsednik prečita, predno se sestane konferenca. Med temi dokumenti je bil rokopis te knjige.

Hon. Maurice Francis Egan, bivši ameriški poslanik na Danskem, je podal v "New York Times" svojo oceno o tej knjigi in pravi: — Ta knjiga jasno pokazuje vse intrige, zarote in diplomatske tajne procese, ki so vsilili absolutno nepripravljeni Evropi vojno.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street New York City

STANE \$3.00

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandero zastavo, regalijske kape, prekoramnice, znake srbne pozlačene ali čisto zlato, dalje slovenske trobojnice, uniforme, in sploh vse v to spadajočo stroko, ne kupite prej da tudi mene za cene vprašate. Moje delo in blago je najboljšje vrste garantirano, pošteno in po zmernih cenah. Vsako še manjše naročilo izvršim točno v najkrajšem času. Pišite že danes za cenik, katerega dobite edino le pri vašem slov. trgovcu.

VICTOR HAVINŠEK, 331 Greave Street, Conemaugh, Pa.